

kén, ahol a múltban több alkalommal is középkori emlékeket találtak. Az árkokból néhány alkalommal régészeti szempontból nem értékelhető, 19. századi kerámia került elő. Több esetben jól megfigyelhető volt, hogy a szennyvízvezeték árkat egy igen vastag, újkori feltöltési rétegbe ásták bele.

LISKA ANDRÁS

337. Sarkad, 21. számú lelőhely

(Békés megye) Sza, Kö

2003. június 18–19-én régészeti felügyeletet és megelőző feltárást végeztem a Sarkad, 21. számú lelőhelyen létesített gázvezeték nyomvonalán. A munkára a Piac tér 1. szám alatt épült „fecskeház” gázellátását biztosító vezeték miatt került sor. A 40 m hosszú, 0,5 m széles árkot kézi erővel ásattuk ki. Régészeti objektumot nem tudtunk megfigyelni, csak 7 db szarmata, illetve középkori edénytöredéket találtunk.

MEDGYESI PÁL

338. Sárbogárd, Hatvan-pusztá

(Fejér megye) I

2003. január 29-én terepbejárást végeztünk Fejér megye több településén, ahol légi fotózás alkalmával 2001–2002-ben feltehetően középkori erődítményt lokalizáltunk.

Sárbogárd központjától 3,5 km-re DK-re, az örspusztától É-ra fekvő halastó É-i végében található egy sziget. A mindig is vizenyős terület legmagasabb pontján, a 220 m hosszú, 50–60 m széles, megközelítőleg ÉNy-DK irányú sziget É-i végén fekszik a vár.

Mivel víz veszi körbe minden oldalról, nem tudtunk magába a várba bemenni, így az adatokat is csak a légi fotó és a távoli megfigyelések alapján tudjuk megadni. A körárok által védett terület átmérője kb. 26–30 m lehet. Az árkok szélessége 6–8 m. A légi fotó és a helyszíni szemle alapján valószínűsíthető, hogy az árok külső részén sánc volt. Jelenleg a vár K-i és Ny-i oldalánál csak néhány méter széles szárazföldszakasz található, majd közvetlenül a halastó. A vár területe füves, kis részét bokrok, fák valamint nád fedi.

MIKLÓS ZSUZSA – TEREI GYÖRGY

339. Sárpilis határa

(Tolna megye) Kö?

A sárpilisi bekötőúttól D-re, a vízpart mentén húzódó kis részben a várdombi határba is átnyúló középkori faluhelyet Balogh András régészhallgató terepbejárása nyomán Ódor János Gábor jelölte térképre. Közös terepbejárásukon a 92,6 m-es HP körül köveket találtak. Adataik nyomán 2003. április 23-án bejártam a rendkívül intenzíven jelentkező római és középkori lelőhelyet, de templomra utaló nyomot nem találtam, sem a HP körül, sem a lelőhely délebbi részeinek erre alkalmasnak tűnő kisebb kiemelkedésein.

Temető: A templomhelyre vonatkozó egyetlen adatunk Wosinsky híradása: „A község mostani temetőjében igen keskeny téglákból épült középkori kápolnának alapfala van.”

A napjainkban a falu közepére került temető régi részének közepén feltűnő kiemelkedés található; Balázs Kovács Sándor néprajzkutató közlése szerint ezt mesterségesen hordták össze – Wosinsky látogatása után –, hogy a vízből kiemelkedjen. A dombon és környékén a századforduló körüli (1890–1910 k.) temetkezések találhatóak, amelyek körül a földben tégladarabok is láthatók, ám ezek kora nehezen meghatározható.

A jelenlegi körülmények között a helyszínen ennél több nem állapítható meg; az építményt bizonyosan teljesen megsemmisítették az újkori temetkezésekkel. Wosinsky adatainak megbízhatóságát ismerve elfogadhatjuk közlése hitelességét, bár Pilis középkori templomáról semmiféle egyéb forrással nem rendelkezünk.

K. NÉMETH ANDRÁS

340. Sárvár, Bajti, Rába-meder

(Vas megye) RÓ?

Kiss Péter tájékoztatása alapján a nyári alacsony vízálást kihasználva helyszíni szemléket végeztünk a víz alatti régészeti lelőhelyen. Célunk az érintett folyószakaszok és a lelőhelyek helyzetének megismerése volt, hogy későbbi esetleges kutatások során rendelkezünk a szükséges helyismerettel.

A lelőhelyen Kiss Péter tájékoztatása szerint korábban Sosztarics Ottó végzett geodéziai felmérést. Kőhalmozatokat és cölöpöket figyeltek meg, melyeket hídpilléreként értelmeztek. A cölöpökből mintát vettek, ezek római korinak bizonyultak.

A 2003. június 27-én végzett víz alatti felderítés során, a helyszínen erős áramlást és kis látótávolságot tapasztaltunk. A lelőhelyet, amely köves felület és famaradványok formájában jelentkezett, könnyen megtaláltuk. A terület átvizsgálása közben helyszínrajzot készítettünk.

A lelőhely köves sáv formájában jelentkezett. Dél, vagyis az áramlás felől élesen elválik környezetétől. Egy kereszt irányban fekvő hatalmas (60×20×1060 cm-es) gerenda áramlás felőli oldalán csak kavicsos üledék van, míg a másik oldalon köves sáv található. A kövezés mintegy 2 m széles sávban rézsútosan keresztezi a medret. Helyenként nagyon intenzívvé válik, de nem figyelhető meg struktúra. Feltehetően ezeket az intenzív foltokat interpretálták pilléreként. Három cölöpöt is sikerült megfigyelnünk, ezek közül egy már kidőlt állapotban van. A cölöpök kerek keresztmetszetűek, 15–20 cm átmérőjűek. A két álló cölöp a köves sáv két szélén található, távolságuk 1,5 m. A jelenség folyásirány szerinti alsó oldalán kevésbé markánsan válik el környezetétől. A kimosott kövek még 10 méterre is beborítják a medret, de lazán, elszórtan állnak.